

O b s a h.

Předmluva	Stránka 5—12
---------------------	-----------------

Část první.

O správě veřejné a obecní.

Hlava první. O správě veřejné.

§. 1. O vrchnostech a poddaných. Vrchnosti jsou zřízeny od Boha k správě a opatrování jiných. Vrchnost jest dvojí: duchovní a světská. Náleží jednomu každému poslouchati vrchnosti své a jí v poctivosti míti	14—20
§. 2. K čemu jsou zřízeny vrchnosti a které jsou jejich povinnosti k poddaným a nižším	20—24
§. 3. Kterak se mají zachovati ti, kdož jsou postaveni v úřadech a povinnostech veřejných	24—28
§. 4. O moci královské; na čem se moc ta zakládá; jaká práva přísluší králi; kteréž jsou ctnosti a vlastnosti, jichž se předkem při každém mocnáři vyhledává	29—34
§. 5. Král má míti při sobě moudré rady a nic pochlebníky	34—37
§. 6. Král má býti dobrotivý, milostivý a ne ukrutný a tyranský	37—39
§. 7. O moci válečné; lepší pokoj nežli válka, z níž pochází vše zlé; ve vojné na dobrém vůdci všechno záleží; války vésti se mají jenom z příčin spravedlivých	39—43

Hlava druhá. O zřízení obecním.

§. 1. O obci městské. Obec na právu a dobrém řádu se zakládá; správa obcí svěřiti se má lidem rozšafným a spravedlivým; mezi sousedy buď láska a svornost; měšťténin
--

	Stránka
má obmysletí dobré obce své a jedenkaždý má milovati vlast svou a jí prospívati	43—47
§. 2. Pokračování	47—51
§. 3. Obecné dobré tu nejvíce prospívá, kde se k dobrému vy- chovávání mládeže hledí a kde měšťané k svým předsta- veným náležitě zření mají	51—53
§. 4. O právě konšelském; jací mají býti konšelé; kterých jsou jich práva a povinnosti vůbec	53—57
§. 5. Kterak se mají konšelé zachovati v radě při uvažování rozepří lidských; čeho má šetřiti purkmistr	57—62

Část druhá.

O řádu práva občanského.

Hlava první. O právu vůbec.

§. 1. Co jest spravedlnost, na čem záleží a kteří jsou její účinkové	65—66
§. 2. Co jest právo a na čem se zakládá; z čeho pošla práva; která jsou přední příkázání práva	67—69
§. 3. Účinkové práv a nevyhnutelná jich potřeba; žádný nečin jinému, čeho sám nechceš	69—72
§. 4. Právo jest všem rovné; kolikeré jest právo; práva nemají se na kvap měniti; kde není práva psaného, šetřiti se má rozumu zdravého a obyčejů chvalitebných	72—75
§. 5. O vykládání práv; každému náleží právo znáti a jeho dbáti; potřeba právo ruší; právo vztahuje se na věci zjevné a ne na tajné a nemožné	75—77
§. 6. O bezpráví a zneužívání práva násilím a mocí	78—79
§. 7. O moci soudní; v čem a na čem záleží moc soudní; jakých vlastností se vyhledává při jednom každém soudci a která jsou práva a povinnosti jeho	79—84
§. 8. Soudce má obě strany slyšeti a při vykonávání úřadu svého vůbec mírně, rozšafně, bez přijímání osob veskrz stejně a spravedlivě se zachovati	84—88

Hlava druhá. O žalobě a odpovědi k žalobě.

§. 1. Co se nemůže přátelsky srovnati, to budiž soudem roze- znáno; v rozepře nemáme se všetečně dávatí; každý má na svém právě poháněn býti :	88—92
--	-------

- §. 2. Co jest žaloba a na čem má se zakládati; kdo nemůže sám žalovati; pře mají po pořádku slyšány býti; nepořád žalobu zdvihá; kdo k svému púhonu nestojí, při tratí . . . 93—97
- §. 3. O obranách a odpovědi na žalobu; jak se má pohnaný po vyslyšení žaloby zachovati, které má obrany vésti a kde; o hojemství; kterými příčinami se vymlouvá nestání pohnaného k soudu 98—101
- §. 4. O feriích čili prázdninách soudních. — V dny nedělní a sváteční nemají se soudy konati ani strany k soudu poháněti, kromě v těch věcech, kteréž pilného opatření vyhledávají 101—102
- §. 5. O řečnicích a prokurátorech. — Komu má ku pomoci přidán býti řečník nebo prokurator; čeho se na dobrém příteli právním vyhledává; kterak se má řečník ve věcech mu svěřených zachovati a čeho se při tom vystříhati 102—107

Hlava třetí. O průvodích a jich moci.

- §. 1. O průvodu a odvodu vůbec; všeliká podstata pře vedení na průvodích se zakládá; žalující žalobu a pohnaný obranu svou provozujte. Kdo neprokáže, ničehož nebere 107—110
- §. 2. O přiznání a svolení; k čemu se kdo sám přizná, to se pokládá za prokázané; jaké má býti přiznání, aby bylo průvodné; kdo mlčí, zdá se že přivoluje 110—111
- §. 3. O svědcích a svědomích; čeho se při svědcích vyhledává a kolik má jich býti, aby bylo svědomí jejich platné . . 111—113
- §. 4. Kdo nemůže platného svědectví vydávati; svědek má pouhou pravdu seznati; kdy a jak se mají svědkové vésti 114—117
- §. 5. O průvodu listinami a dskami; čeho se vyhledává, aby listy, hantfešty čili zápisy byly platným průvodem; o způsobu, platnosti a veliké váze desk zemských a vkladů v nich obsažených 117—119
- §. 6. O přísaze; kdy mají se strany k přísaze utíkati; každá přísaha jest těžká, pročez není radno k ní pospíchat; komu nemá se přísaha vydávati; kterak se má přísaha vykonati 120—121

Hlava čtvrtá. O rozsudku a o jeho účincích.

- §. 1. O orteli čili rozsudku; čeho má soudce šetřiti a čeho se vystříhati při rozeznávání rozepří lidských a vynášení rozsudků 122—126
- §. 2. Které nálezy nejsou platné; co má jedenkaždý rozsudek v sobě zavíratí 126—127

	Stránka
§. 3. O smlouvě a výpovědi úbrmanské; na čem ona záleží a kteří jsou její účinkové	128
§. 4. O appellacích; čeho jest šetřiti při odvolávání se z rozsudku a jací jsou toho účinkové	128—129
§. 5. O dopomahání práva čili exekuci; nález utvrzený má držán býti; co komu přisouzeno bylo, k tomu má právo jemu dopomahati	129—131
§. 6. Kterak se má věřitel při vymahání své spravedlnosti zachovati; kdy může dlužníka svého obstaviti a k statku jeho se připověditi	131—132
§. 7. O škodách a nákladech soudních; kdo má škody tyto druhé straně napraviti; kdy se škody nepřisuzují	133—134

Část třetí.

O právu občanském.

Hlava první. O právích osob.

§. 1. O manželství; čeho se vyhledává k platnému vcházení v manželství	137—139
§. 2. Muž má býti pánem ženy a rodiny; která jsou práva a které povinnosti manželů vespolek	139—142
§. 3. O věně; na čem věno záleží; kdo je má zříditi; které právo, hledíc k věnu, přísluší manželce, které vdově . . .	142—145
§. 4. O rodičích a dětech; rodičové mají děti své k dobrému věsti a náležitě opatřiti, děti pak rodičů svých poslouchati a je v poctivosti míti; děti zalíbené přirozeným za rovný se pokládají; bratři a sestry mají vespolek svorní býti . .	145—148
§. 5. O sirotcích a poručnicích; kdo může poručníky nad dětmi zříditi; komu předkem poručenství přísluší; kterak se má každý poručník, hledíc k osobě a statku sirotka svěřeného, zachovati; lidé mladí mají statku svého střídme užívati .	149—153

Hlava druhá. O právích věcných.

§. 1. O vládnutí čili držení a kolikeré jest; jaká práva přísluší pravému držiteli; kde mají věci nemovitě se zapisovati a vkládati; komu náleží věc případná	153—157
§. 2. O právu mezním; co jest mezník; k čemu slouží znamení mezní; k čemu má se prohlížeti v rozepřích mezních; kdy se mají meze a hranice spatřovati a opravovati	158—159

- §. 3. O staveních; čeho jest šetřiti v příčině nových a staro-
dávnic stavení; o stromích škodlivých 160—161
- §. 4. O břemenech knihami utvrzených a služebnostech; na
čem se služebnosti zakládají a kolikeré jsou; co jest za
právo v příčině užívání cest, průhonů a studnic 161—163
- §. 5. O cle; kdo může clo vybírati a k čemu má se užitek celní
obraceti; o pokutách na projetí a neplacení cla 163
- §. 6. O právé dědičném; co jest dědictví; které jsou práva a
povinnosti každého dědice; o popisování dědictví čili in-
ventáři 163—165
- §. 7. O kšaftích; co jest kšaft; kdo může kšaftovati a kdo nic;
čeho se vyhledává k platnosti porřízení posledního; o stvr-
zení kšaftu 165—170
- §. 8. O nápadích; na koho jde statek kšaftovaný; kdo má při
nápadích práva bližšího 171—174
- §. 9. O odkazích; kterak se má rozuměti odkazům 174
- §. 10. O zbavení dědictví; kdy a proč může otec děti své dě-
dictví zbaviti (exhereditare); na které osoby nejde nápad
dědičný 174—176
- §. 11. O manstvích čili lénech. O právích a povinnostech man-
ských; o posloupnosti v léna; může-li se léno prodati;
o propadnutí léna 177—178

Hlava třetí. O smlouvách vůbec.

- §. 1. Na čem se zakládají smlouvy; jedenkaždý má připovědi
a slibu svého zdržeti; čeho se vyhledává k platnosti slibu
a závazku každého; čeho nemáme slibovati; mlčícímu a
věducímu křivda se neděje 179—184
- §. 2. Které sliby a smlouvy jsou neplatné; o výminkách a jich
účinku; kterak se mají pochybné smlouvy vykládati; kdy
se mají smlouvy plniti; v smlouvách na koho vztahuje se
škoda a nebezpečství 184—187

Hlava čtvrtá. O smlouvách zvláště.

- §. 1. O trhu a koupi; na čem koupě záleží; jak se mají smlouvy
tržní vykládati; která práva a povinnosti vzcházejí stra-
nám z smluv tržních 187—190
- §. 2. Kterak se mají zachovati kupci, obchodníci a jiní řemesl-
níci při provozování obchodů svých 190—191
- §. 3. O dání; které věci a jak je můžeme jinému darovati;
dání a milosti jiným nemají býti na škodu; jak se obda-
rovaný k dárci svému má zachovati 191—192

- §. 4. O půjčkách a dlužích; čeho sluší šetřiti v příčině věci nám půjčených; jak se mají věřitel a dlužník k sobě vespolek zachovati; co jest za právo strany základů daných; o dlužích lidí mladých; o slibu a půjčce herní 192—194
- §. 5. O věrné ruce (fidei commissum); jak se máme zachovati v příčině věci nám svěřených; čím povinen jest ten, komu byl statek cizí k opatrování odevzdán 195—196
- §. 6. O poručenstvích; čeho jest šetřiti, když sobě chceme zřídití poručníka; které jsou práva a povinnosti poručníků a správce 196—197
- §. 7. O nájmu a smlouvě úroční čili emfiteusi; na čem může se hospodář hojiti strany činže nezaplacené; které práva a povinnosti přísluší nájemníku a pronajímateli a které pánu a úročníku hledíc k věci pronajaté a gruntu úročnímu čili purkrechtnímu 198—199
- §. 8. O smlouvách námezdních; kterak se má hospodář k své čeládce a tato k pánům svým zachovati; o placení mzdy lidem námezdním náležitě 199—202
- §. 9. Pokračování 202—203
- §. 10. O spolcích; na čem se zakládají spolky nebo tovaryšstva; která jsou práva a které povinnosti společníků vespolek 203—204
- §. 11. O nahrazování škod; co jest škoda; kdo má škody druhému napravovati; o škodách nedbanlivosti, hovadem cizím nebo žertováním způsobených 204—207

*Hlava pátá. O utvrzení, změnění a pomnutí práv
a povinností.*

- §. 1. O utvrzení smluv a závazků. Ku komu má věřitel nejprv hleděti, maje rukojmě nebo zpráve; o závazcích a těžkostech z rukojemství vzházejících; na kom má se rukojmě hojiti 207—209
- §. 2. O zprávě čili evikci; kdo jest jinému zprávou a počtem povinen 209—210
- §. 3. O smluvení-se; na čem záleží a kteří jsou jeho účinkové 210
- §. 4. O postupování práv; které věci a pokud je můžeme jinému postoupiti 211
- §. 5. O pomnutí práv; kterak a kdy pomíjejí a ruší se práva osobní a věcná 211—214

Část čtvrtá.

O právu a řádu trestním.

Hlava první. O právu a řízení trestním vůbec.

- §. 1. Žádný nemá bližnímu svému křivdy činiti; vrchnosti náleží dobrých chrániti a zlých trestati jiným na příklad . . . 217—220
- §. 2. Pokuta jíti má toliko na dobrovolná provinění; v skutcích nešlechetných tresce se i sama vůle a úmysl zlý, byť i k vykonání nepřišel 220—222
- §. 3. O moci trestní; výstupky a zlí skutkové mají býti trestáni; trestu zasloužilému žádný ujiti nemůže; v trestání sluší mírnost zachovati 222—225
- §. 4. Trest má býti vině přiměřený; pokutu má nésti ten kdo zavinil 225—227
- §. 5. O účastenství ve zlém; kdo činí sebe účastníkem skutku nešlechetného; kterak má se s účastníky nakládati . . . 227—228
- §. 6. O vyhledávání trestním. Kdo jedenkrátě zlého se dopustil, napotom vždy v podezření zlém zůstává; žádný nemá bez slyšení náležitého a průvodů platných odsouzen a pokutován býti; jak se má předsejítí při právě útrpném; jen vinný má trestán, nevinný však chráněn býti 228—231

Hlava druhá. O výstupcích a zločinech zvláště.

- §. 1. O výstupcích proti Bohu a náboženství; kterak se má naložiti s rouhači, svatokrádci a osobami nepřikladnými . . 231—232
- §. 2. O výstupcích proti mravopověstnosti; jak se má naložiti s osobami, které se dopouštějí smilstva, cizoložstva a násilí na panně nebo ženě poctivé 232—234
- §. 3. O zradě zemské. Kdo se mají pokládati za zrádce a zhoubece zemské, a kterými pokutami má se k nim přikročovati 234—235
- §. 4. O pohanění práva; o odboji a jiných výstupcích proti moci soudní, a jak jest se zachovati k osobám, které se toho dopustily 235—236
- §. 5. O zmatcích a jiném všetečném zanepřázdňování práva a pokutách na to 237
- §. 6. O zneužívání moci úřední braním peněz obecních, potrásním se nad jinými a přijímáním darů a halafanců; o pomstě, která očekává soudce nespravedlivého 237—239
- §. 7. O zjevné moci, útoku a pýchu; žádný nemá moci na ji-

- jiného sahati a násilím práva svého prováděti; kterak se má naložiti s těmi, kdož by se moci, útoku neb pýchu dopustili 240—241
- §. 8. O své moci (Nothwehr). Každý může a má se brániti násilí a bezprávi svému, avšak nikoliv jiného k pětce vybízeti a jiným se vymstívati 241—243
- §. 9. O zabití, mordu a škodě na zdraví; na čem záleží zabití, vražda a mord a jak se trescí; kterak se má naložiti s sebevražedníky; jak se jest zachovati k těm, kdož neopatrností nebo nedbanlivostí svou jiným na zdraví uškodili 243—245
- §. 10. O osobování sobě věcí cizích; o krádeži, loupeži a účastenství v nich; o pokutách na ty, kdož se skutků takových dopustili 245—248
- §. 11. O žhářství a jak se tresce; s ohněm a světlem má se bedlivě obcházeti; jak jest se zachovati při hašení ohně . 248—249
- §. 12. O falši a podvodu; co se pokládá za faleš, klam a podvod; jaká pokuta stíhá falešníka, klamáře a krivopřísežníka 249—252
- §. 13. O lichvě čili sedlání. Kdo se všechno dopouští lichvy; jak hanebný a trestuhodný jest všeliký obchod lichevní a jak se má naložiti s lichváři 252—253
- §. 14. O vyprázdnění dobrého jména. Dobrému jménu ubližuje se potupným malováním, cedulemi zrádnými, haněním, nářkem a utrhaním; kterak se pokutují vstupy tyto . . 254—256

